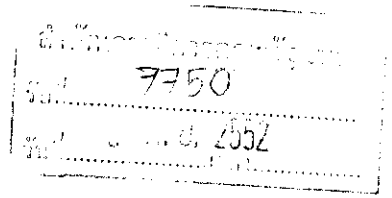

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๓๐๖/๒๕๖๐

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารบี ชั้น ๕ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจค้าปลีกหรือค้าส่ง

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๑๔๑๙๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจค้าปลีกหรือค้าส่ง ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ความเห็นและข้อเสนอแนะว่า “ควรมีกฎหมายควบคุมการขายสินค้าราคาต่ำกว่าทุน และบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เช่น พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ กฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค”

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอให้มีกฎหมายควบคุมการขายสินค้าราคาต่ำกว่าทุนเพื่อควบคุมการขายสินค้าราคาถูกมาเป็นตัวจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกบริโภคเกินความจำเป็น และป้องกันการทุบตลาดและการผูกขาดทางการค้าอันเป็นกรณีต่อเนื่องอีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะไม่มีอำนาจในการกำหนดหรือควบคุมราคาก็ตาม (เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์) แต่เนื่องจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นองค์กรบริหารที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ดังนั้นคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคโดยสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจึงสามารถช่วยเหลือผู้บริโภคได้โดยการประชาสัมพันธ์ เตือน ให้อำนาจ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งรัดให้เกิดมาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคทางกฎหมายที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานเป็นเรื่องจำเป็นเป็นอย่างมากเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและมีความรวดเร็ว

สำหรับราคาสินค้านั้น ไม่เฉพาะแต่เพียงการควบคุมการขายราคาต่ำกว่าทุนเท่านั้น การขายราคาสูงกว่าทุนมากเกินไปก็ถือเป็นภาระผู้บริโภคเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำสินค้ามาจำหน่ายในระบบการขายตรงที่มีการจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้จำหน่ายอิสระ จะมีการควบคุมอย่างไรเมื่อไม่ถือเป็นสินค้าที่ควบคุมราคา ซึ่งในเรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค โดยส่วนขายตรงและตลาดแบบตรงอยู่ระหว่างการศึกษาข้อมูล

๒. ความเห็นและข้อเสนอแนะว่า “ให้รัฐเข้ามามีบทบาทกำกับดูแลการค้าให้เสรีและเป็นธรรมอย่างแท้จริง”

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว โดยต้องมีการกำกับดูแล อย่างจริงจังและมีการกำหนดอย่างชัดเจน เนื่องจากการจะบรรลุวัตถุประสงค์นี้ได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน โดยหน่วยงานเจ้าภาพ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ ต้องดำเนินการมอบหมายภารกิจที่ชัดเจนและติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันการทำงานแบบต่างคนต่างทำอันจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ไม่สัมฤทธิ์ผล บริหารจัดการอย่างเดียวกับภาคเอกชนที่มุ่งต่อผลลัพธ์ของการกำกับดูแลการค้าให้เสรีและเป็นธรรมเทียบเท่าผลกำไรที่รัฐจะได้รับ ทั้งนี้ เห็นควรให้รับฟังความคิดเห็นจากภาคธุรกิจประกอบ หรือให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการนี้ด้วย

๓. ความเห็นและข้อเสนอแนะว่า “การพิจารณาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม พฤติกรรมผู้บริโภค ธรรมชาติบาลและความรับผิดชอบ”

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว เนื่องจากการปฏิบัติงานในปัจจุบัน ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ไม่อาจทำได้แต่โดยการปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือตามแผนงานเท่านั้น เมื่อภารกิจของรัฐส่วนหนึ่งคือการอำนวยความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือประชาชน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญมาก การจะดำเนินการดังกล่าวได้ สิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ต้องได้รับการพิจารณา ได้แก่

(๑) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปล่อยสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ สู่สิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสียจากการชำระล้าง ขยะ ขยะพิษ เป็นต้น ซึ่งอาจกลายมาเป็นปัญหาสะสมในอนาคตอันอาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชน เช่น ปัญหาขยะมีปริมาณมากเกินไป ผลกระทบจากการทำลายขยะไม่ว่าจะเป็นการเผาหรือฝัง อากาศเป็นพิษ มลพิษเพิ่มขึ้น อันเป็นปัจจัยต่อภาวะโลกร้อนด้วยอีกส่วนหนึ่ง เป็นต้น

(๒) ผลกระทบด้านสังคม อันเกิดจากการบริโภคลักษณะสะดวกซื้อและห้างขนาดใหญ่ ทำให้ความเป็นชุมชนหมดไป ความสัมพันธ์ระหว่างครัวเรือนลดลง ส่งผลในระยะยาวให้ความเป็นครอบครัวเดี่ยวเป็นปัจเจกชนมากยิ่งขึ้น เปลี่ยนสัมพันธภาพในชุมชนให้เป็นแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ถ้อยทีถ้อยอาศัยหรือให้ความช่วยเหลือต่อกัน อันทำให้ความเป็นคนไทยเริ่มจางหายไป นอกจากนี้ ปริมาณร้านค้าขนาดเล็กที่ลดลงไปอาจส่งผลต่อการเข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานครหรือเมืองขนาดใหญ่ เกิดความแออัดและแอ่งงานกัน เมื่อไม่มีงานทำและไม่มีรายได้ อาชญากรรมอาจเพิ่มปริมาณสูงขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีกหรือค้าส่งขยายตัวได้ โดยไม่จำกัดพื้นที่ นั้น อาจทำให้เกิดระบบการผูกขาดทางการค้าได้ อีกทั้ง ยังทำให้ประเทศไทยถูกรอบงำโดยธุรกิจต่างชาติ หรือถูกชาวต่างชาติแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดของคนไทยไปในที่สุด

(๓) ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ทำให้การสืบสานการดำรงชีวิตแบบเดิมจะหายไป ก่อให้เกิดวัฒนธรรมแบบตะวันตกต่างคนต่างอยู่

(๔) ผลกระทบด้านพฤติกรรมผู้บริโภค การเสนอขายสินค้าของห้างขนาดใหญ่ ก่อให้เกิดการบริโภคนิยม บริโภคเกินความจำเป็น ทั้งนี้ เห็นควรให้มีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยและผลกระทบเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป

(๕) ผลกระทบด้านธรรมาภิบาล หากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่เสนอขายสินค้าให้กับผู้บริโภคอย่างเอาเปรียบหรือส่งเสริมการขายในเชิงบริโภคนิยม หรือกำหนดเงื่อนไขที่เป็นการเอาเปรียบระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ผลิตรายย่อยที่ส่งขายสินค้าให้กับผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็น การผูกขาด การกำหนดราคา การกำหนดให้มีการขายพ่วง หรือการกระทำอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน ล้วนเป็นการกระทำที่ทำให้ธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจลดลง ดังนั้น นอกจากภาครัฐจะต้องมีมาตรการในการกำกับดูแลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพแล้ว มาตรการโดยสมัครใจของผู้ประกอบการ ในการตรวจสอบตนเองและการมีมรรยาทในการประกอบธุรกิจต้องเพิ่มความสำคัญให้มากขึ้น

(๖) ความรับผิดชอบ นอกจากสำนักรับผิดชอบต่อส่วนรวมของผู้ประกอบการเองแล้ว มาตรการทางกฎหมายควรได้รับการพิจารณาทบทวนอีกครั้ง

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเห็นควรสนับสนุนให้มีการร่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจค้าปลีกหรือค้าส่ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคจากการถูกเอารัดเอาเปรียบในการบริโภค การส่งเสริมมิให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมบริโภคในเชิง “บริโภคนิยม” เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบทางด้านต่างๆ ช้างต้น และเพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีความรับผิดชอบที่เหมาะสมและทันต่อความเสียหายอันเกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ เห็นควรให้ดำเนินการใด ๆ ให้ผู้ประกอบการเพิ่มความสำคัญเกี่ยวกับมาตรการโดยสมัครใจในการตรวจสอบตนเองและมีมรรยาทในการประกอบธุรกิจให้มากขึ้น รวมถึงการจัดตั้งส่วนงานภายในองค์กรของภาคธุรกิจในการพิจารณาแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาให้ผู้บริโภคก่อนในเบื้องต้น โดยให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งกับภาคธุรกิจและภาครัฐ กรณีนี้ถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้หมดไปโดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิโรธ เจริญประกอบ)

เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

สำนักกฎหมายและคดี

โทรศัพท์ ๐-๒๑๔๑ ๓๕๓๙(นางสาวสรียาฯ)

โทรสาร ๐-๒๑๔๓๙๗๖๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : sareeya@ocpb.go.th